

บทที่ 7

สาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย

การศึกษาสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อนำมาตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมของผู้เสพ ยาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดในมิติของสาเหตุส่วนบุคคล สาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด สาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติด โดยนำเสนอผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 สาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

7.1.1 สาเหตุส่วนบุคคล

เป็นการศึกษาถึงภูมิหลังส่วนบุคคลของผู้เสพและนักค้ายาเสพติด เกี่ยวกับ อายุ การศึกษา อาชีพก่อนเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภูมิฐานะ สถานภาพ รายได้ ภาระหนี้สิน รวมไปถึงสาเหตุจากภายในครอบครัว สถานภาพของครอบครัว ความอบอุ่นภายในครอบครัว ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีใครในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีใครในครอบครัวที่ประกอบอาชีพผิดกฎหมายและสาเหตุจากความจำเป็นในอาชีพ การประกอบอาชีพก่อนที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะและความชำนาญ และมีค่าจ้างที่พอดีกับความ ต้องการ ซึ่งในส่วนนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า

คุณลักษณะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ (ผู้เสพ) ซึ่งได้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเหยื่อในด้าน การเสพ จำนวน 10 คน เป็นหญิง 1 คน เป็นชาย 9 คน ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 25-35 ปี เหยื่อที่เป็นหญิงมีสัญชาติไทย มีสถานภาพโสด ส่วนเหยื่อที่เป็นชาย มีสัญชาติไทยทั้ง 9 คน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 6 ใน 9 คน มีสถานภาพโสด ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 2 ใน 9 คนมีสถานภาพมีครอบครัวแล้ว และ

ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 1 ใน 9 คน มีสถานภาพหย่าร้าง ในส่วนของระดับการศึกษาของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยเหยื่อ 5 ใน 10 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 2 ใน 10 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประโยควิชาชีพ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 2 ใน 10 คน มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 1 ใน 10 คน มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ 5 ใน 10 คน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ที่รับค่าจ้างหรือมีรายได้เป็นรายวันค่าสุดวันละ 170 บาท และสูงสุดวันละ 300 บาท จึงทำให้มีรายได้ส่วนบุคคลน้อยและไม่แน่นอน เหยื่อ 2 ใน 10 คน เป็นเจ้าของกิจการ มีรายได้เฉลี่ยวันละ 650-1,100 บาท เหยื่อ 1 ใน 10 คน ทำงานเป็นลูกจ้างประจำเทศบาลตำบล มีรายได้เดือนละ 7,500 บาท เหยื่อ 1 ใน 10 คน ทำงานขับรถส่งผลไม้ มีรายได้เดือนละ 9,000 บาท เหยื่อ 1 ใน 10 คน เป็นนักศึกษา ยังไม่มีรายได้และไม่มียานพาหนะโดยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทั้ง 10 คน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 9 ใน 10 คน ไม่มีภาระหนี้สินส่วนเหยื่อ 1 ใน 10 คน มีภาระหนี้สินโดยมีสาเหตุการมีภาระหนี้สินของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 1 ใน 10 คน เกิดจากความฟุ่มเฟือยอยากมีอยากได้ เกิดจากภาระการใช้จ่ายภายในครอบครัว

คุณลักษณะผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งได้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เป็นหญิง 3 คน เป็นชาย 27 คน โดยเป็นผู้ค้ารายย่อยจำนวน 20 คน ผู้ค้ารายกลางจำนวน 10 คน ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ผู้ค้ายาเสพติดที่เป็นหญิงมีสัญชาติไทยทั้ง 3 คน มีสถานภาพโสด จำนวน 1 คน มีสถานภาพหย่าร้างจำนวน 2 คน ส่วนผู้ค้ายาเสพติดที่เป็นชายจำนวน 27 คน มีสัญชาติไทยทั้ง 26 คน อีก 1 คน เป็นชนเผ่าอาข่า ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 19 คน มีสถานภาพโสด ส่วนอีก 8 คน สถานภาพมีครอบครัวแล้ว ผู้ค้ายาเสพติด ทั้ง 30 คน ถูกดำเนินคดีถึงที่สุดแล้วตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้ยาบ้าจัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน (Heroin) ตามมาตรา 7(1) แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว และมาตรา 67 ได้บัญญัติถึงความผิดและกำหนดโทษเอาไว้ว่า " ผู้ใดมีไว้ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต และมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตาม มาตรา 15 วรรค 3 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในส่วนของระดับการศึกษาของผู้ค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 12 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 7 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 4 คน มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 3 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประโยควิชาชีพและประโยควิชาชีพชั้นสูง ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 3 คน มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 1 คน มีระดับการศึกษาระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ค้ายาเสพติดซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้จำนวน 14 คน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ที่รับค่าจ้างหรือมีรายได้เป็นรายวันต่ำสุดวันละ 200 บาท และสูงสุดวันละ 530 บาท จึงให้มีรายได้ ส่วนบุคคลน้อยและไม่แน่นอน ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 4 คนมีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยวันละ 400 บาท ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 3 คนมีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง มีรายได้เฉลี่ยวันละ 550 บาท ผู้ค้ายาเสพติด จำนวน 2 คนทำงานเป็นลูกจ้างประจำหน่วยงานราชการ มีรายได้เดือนละ 250 บาท ผู้ค้ายาเสพติด จำนวน 2 คนทำงานเป็นลูกจ้างประจำหน่วยงานเอกชน มีรายได้เดือนละ 460 บาท ผู้ค้ายาเสพติด จำนวน 1 คนมีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยวันละ 500 บาท ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 1 คนมีอาชีพรับราชการทหาร มีรายได้เฉลี่ยวันละ 300 บาท ผู้ค้ายาเสพติด จำนวน 1 คน มีอาชีพขับรถบรรทุก มีรายได้เฉลี่ยวันละ 400 บาทและผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 2 คน ไม่มีอาชีพและไม่มีความได้ที่แน่นอน โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทั้ง 27 คน ส่วนผู้ค้ายาเสพติดอีก 3 คนเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง ผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 20 คนไม่มีภาระหนี้สินส่วนผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 10 คนมีภาระหนี้สิน โดยมีสาเหตุการมีภาระหนี้สินของผู้ค้ายาเสพติดจำนวน 5 คน เกิดจากความฟุ่มเฟือย อยากมีอยากได้ ส่วนผู้ค้ายาเสพติดอีกจำนวน 3 คนมีภาระหนี้สิน เกิดจากภาระการใช้จ่ายภายในครอบครัวและใช้หนี้ กยศ. หนี้คส. อีก 2 คนเกิดจากเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่มีผู้ว่าจ้างรับเหมาก่อสร้างเลยขาดทุน จึงหันมาค้ายาเสพติด จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติดในด้านคุณลักษณะของผู้ค้า ยาเสพติด รหัส A 105 เพศ ชาย อายุ 23 ปี

“ก่อนถูกจับกุมอาศัยอยู่กับพ่อ แม่ สถานภาพโสด ครอบครัวมีปัญหาหนี้สินส่วนมากเรื่องเงิน เพราะที่บ้านมีฐานะยากจน ครอบครัวเลยไม่มีความอบอุ่นรู้จักยาเสพติดตั้งแต่อายุ 14 ปี ตอนเรียนอยู่ ม.2 ม.3 โดยรู้จักกับเพื่อนฝูง เพื่อนจึงแนะนำให้รู้จักยาเสพติด สิ่งเสพติดที่ใช้ครั้งแรกคือ บุหรี่ หลังจากเข้ากลุ่มเพื่อนแล้ว เพื่อนรู้จักรุ่นใหญ่ รุ่นใหญ่จะเล่นยาบ้ากัน จึงลองเสพดู คนที่รู้ว่าติดยาเสพติดคนแรกคือ แม่ ค่าใช้จ่ายในการเสพยาครั้งละ 300-500 บาท”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 105 เพศ ชาย อายุ 23 ปี, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านคุณลักษณะของผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 225 เพศ ชาย อายุ 45 ปี

“ฐานะครอบครัวแรก ๆ ก็คืออยู่ พอหลัง ๆ มา งานรับเหมาคงแต่ง ต่อเติมบ้าน ไม่ค่อยมีคนจ้างหัน ไปจ้างต่างด้าวหมด ผมเลยหัน ไปค้ายาเสพติด เพราะมัน ได้เงินง่าย ผมมีหนี้สินกว่า 500,000

บาทช่วงที่ผมรับเหมาได้เงินต่อเดือนประมาณเดือนละ 18,000 บาท ตอนนี้ผมอายุ 45 ปีแล้ว สงสารครอบครัวต้องมาแตกแยกกัน”

(ผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 225 เพศ ชาย อายุ 45 ปี, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้านคุณลักษณะของผู้ค้ายาเสพติด รหัส B 207 เพศ ชาย อายุ 41 ปี

“ลักษณะของผู้ที่ถูกจับกุมที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศชายมีอายุประมาณ 25 - 35 ปีมีสัญชาติไทย มีสถานะภาพ โสด เป็นส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอาชีพรับจ้างทั่วไปรายได้ประมาณ 8,000 บาท – 10,000 บาทต่อเดือนและมีภาระหนี้สินบ้างแต่ไม่มาก ผู้ถูกจับกุมมีลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวที่พ่อแม่พอกิน ไม่มีปัญหาภายในครอบครัว ไม่มีผู้ใดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและไม่มีอาชีพที่ผิดกฎหมาย ผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่มีสาเหตุที่ทำให้ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาจากสภาพครอบครัวที่ยากจน หמדหนทางที่จะประกอบอาชีพสุจริต อยากมีอยากได้เหมือนคนอื่น ๆ ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 207 เพศ ชาย อายุ 41 ปี, สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้านคุณลักษณะของผู้ค้ายาเสพติด รหัส B 402 เพศ ชาย อายุ 43 ปี

“ที่ผ่านมามีผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุประมาณ 25 -30 ปีมีสัญชาติไทย มีสถานะภาพ โสดเป็นส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอาชีพรับจ้างรายได้ประมาณ 6,000 บาท – 9,000 บาทต่อเดือนและไม่มีภาระหนี้สินลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวที่พ่อแม่พอกินไม่ยากจนมากนักไม่มีปัญหาภายในครอบครัว”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 402 เพศ ชาย อายุ 43 ปี, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560)

ดังนั้น จากข้อมูลที่พบทำให้ทราบว่า สาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดที่เกิดจากปัจจัยหรือสาเหตุส่วนบุคคลได้แก่ อายุของผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งเสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่าในขณะที่ถูกจำคุกจะมีอายุระหว่าง 25-35 ปีก็ตาม แต่ทั้งผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดต่างก็ให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน โดยที่เริ่มเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยเพียง 14-15 ปี นั้นหมายความว่า กลุ่มคนเหล่านี้ได้รู้จักและใช้ยาเสพติดมาตั้งแต่ยังเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ยากจะหย่อนคล้อย ประเด็นต่อมาสถานภาพของผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติด จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะมีสถานะภาพโสด เนื่องมาจากว่าคนโสดสามารถทำอะไรก็ได้ ไม่มีภาระใด ๆ ที่จะต้องห่วงใย เทียวเตร่กับเพื่อนหรือแม้กระทั่งกระพริบคอกหมายเพราะมีชีวิตที่อิสระเกินไป ส่วนอาชีพของผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติด ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่แน่นอน หากวันไหนไม่มีผู้จ้าง วันนั้นจะไม่มีรายได้เข้ามาใช้จ่ายจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดกระบวนการค้ายาเสพติด ประการสุดท้ายพบว่า สาเหตุที่ทำให้ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่ทั้งผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกันว่า ถูกเพื่อนชักชวน ซึ่งในขณะที่ตนเองไม่มีทางออกที่จะหารายได้ หรือหาเงินมาใช้จ่ายได้ไม่ว่าจะเป็นรายจ่ายด้วยเหตุผลอันใดแล้ว เมื่อมีผู้ชักชวนให้ก็ยอมที่จะรับไว้พิจารณาและตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในที่สุด

ส่วนทางด้านสาเหตุส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สัญชาติ การศึกษา ภูมิฐานะ ภาระหนี้สิน ลักษณะของครอบครัว ความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพอื่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดค่อนข้างน้อย เพราะผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย สัญชาติส่วนใหญ่จะเป็นสัญชาติไทยอยู่แล้ว ทางด้านการศึกษาทั้งผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถือได้ว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ส่วนลักษณะครอบครัวของผู้เสพ (เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีอันจะกิน มีความอบอุ่นและไม่มีปัญหาอื่น จึงไม่มีผลต่อการเข้าไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติด

7.1.2 สาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด

เป็นการศึกษาถึงสาเหตุจากการถูกชักชวน การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวน ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อนหรือต้องการแสดงว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกับเพื่อน จึงใช้สิ่งเสพติดนั้นและการถูกล่อลวงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อหันมาเป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเอง ส่วนสาเหตุจากความผูกพันทางสังคมเป็นการยอมรับบรรทัดฐานทางสังคมและการพัฒนาความรู้สึก ผิด ชอบ ชั่ว ดี สาเหตุทางด้านข้อผูกมัดที่ผูกมัดกับการดำเนินชีวิตในรูปแบบของสังคมนั้นไปถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมและคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันจะมีความเชื่อความรู้สึกต่อบรรทัดฐานและ

ค่านิยมเหมือนกัน ส่วนสาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง เป็นสาเหตุที่ทำให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ปัญหาสถานะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ ปัญหาการว่างงาน ปัญหารายได้ที่ไม่เป็นธรรม ประเด็นสุดท้ายเป็นสาเหตุจากการขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด การรับรู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งเป็นอันตรายต่อร่างกาย โดยนำเสนอผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า กลุ่มเพื่อนที่คบกันส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกันและเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดมาด้วยกันตั้งแต่ตอนเป็นวัยรุ่น โดยมีเพื่อนที่สนิทกันจะเป็นเพื่อนที่เสพยามาด้วยกัน เพื่อนสนิทจะมีนิสัยกล้าเสี่ยง ทำตัวให้เด่น ไม่ยอมใครง่าย ๆ เพื่อนที่คบกันบางคนติดยาเสพติดแต่ไม่ใช่ทุกคน ส่วนสาเหตุที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเพราะถูกเพื่อนชักชวนส่วนหนึ่ง หลงระเริง ชอบกินชอบเที่ยว ส่วนหนึ่ง จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติดในด้านสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด รหัส A 105 เพศชาย อายุ 23 ปี

“รู้จักยาเสพติดมาตั้งแต่ตอนเป็นวัยรุ่น 14-15 ปี โดยเพื่อนแนะนำให้ลองเสพ ในกลุ่มเพื่อนที่ทำงานด้วยกันมี 5-6 คน มี 2-3 คน ที่รู้ว่าเสพยาเสพติด”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 105 เพศชาย อายุ 23 ปี, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2560)

คำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด รหัส A 208 เพศชาย อายุ 29 ปี

“รู้จักยาเสพติดโดยมีเพื่อนแนะนำให้ ชักจูงให้ลองสาเหตุที่ทำให้รู้จักยาเสพติดเพราะเพื่อนชวนให้ลอง ในกลุ่มเพื่อนที่สนิทมี 5-6 คน เพื่อนที่สนิทเป็นคนขยันทำงานหาเงิน ในกลุ่มที่คบค้าสมาคมด้วยมีผู้ติดยาเสพติด 2-3 คน”

(ผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 208 เพศชาย อายุ 29 ปี, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด รหัส A 217 เพศชาย อายุ 34 ปี

“รู้จักยาเสพติดโดยมีเพื่อนเป็นผู้แนะนำ เพราะคิดว่ามันช่วยให้ทำงานได้ตลอด ไม่ว่างนอน โดยมีเพื่อนที่ค้าขายด้วยกัน 3-4 คนที่เสพด้วยกัน เพื่อน ๆ แต่ละคนเป็นคนขยันทำมาหากิน

มีความรักและผูกพันกับพ่อแม่มากที่สุดและคิดจะเลิกยาเสพติดเพื่อนพ่อแม่ด้วย แต่ก็เลิกไม่ได้ เพราะคิดว่ามันช่วยให้ไม่่วงนอน ขยันทำงาน”

(ผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 217 เพศชาย อายุ 34 ปี, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็น ที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้านสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด รหัส B 302 เพศชาย อายุ 50 ปี

“การเข้าถึงยาเสพติดของผู้ถูกจับกุมปกติแล้วถ้าเป็นกลุ่มผู้เสพส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเพื่อนที่ชอบกินชอบเที่ยวด้วยกันมากกว่า เนื่องจากเขาต้องการการยอมรับจากคนในกลุ่ม ประเด็นความต้องการการยอมรับจากคนในกลุ่มเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะเด็กวัย 15 - 18 ปี การต้องการให้กลุ่มเพื่อนยอมรับในความสามารถของตนเองและก็เข้ากลุ่มเป็นพรรคเป็นพวก จึงทำทุกวิถีทาง แม้กระทั่งทดลองเสพยาเสพติด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 302 เพศชาย อายุ 50 ปี, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้านสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด รหัส B 102 เพศชาย อายุ 52 ปี

“ผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่มีสาเหตุที่ทำให้ติดยาเสพติดเพราะถูกเพื่อนชักจูง โดยที่หากไม่เสพกลุ่มเพื่อนอาจจะไม่ให้เข้ากลุ่มหรือต้องการสร้างจุดเด่นของตนเองขึ้นมา แต่เป็นจุดเด่นในทางที่ผิด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 102 เพศชาย อายุ 52 ปี, สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2560)

ประเด็นต่อมา เป็นประเด็นของความผูกพันต่อบิดามารดาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีความเคารพนับถือบิดามารดาของตน มีความเชื่อที่บิดามารดาสั่งสอน แต่เมื่อเข้าไปรวมกลุ่มกับเพื่อนแล้ว จะลืมคำสั่งสอนของบิดามารดาไปชั่วขณะหนึ่ง โดยที่ยังยอมรับในสิ่งที่สังคม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานานมา เป็นต้นว่าการรดน้ำคำหัวผู้หลักผู้ใหญ่ บิดา

มารดา การเข้าวัดทำบุญ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักยังมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีขึ้นในชุมชน หรือในสังคม เช่นงานกีฬา งานรณรงค์ต่าง ๆ และยังมีเชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมในหมู่บ้านหรือในชุมชนของตนอยู่ จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติด ในด้านสาเหตุของความผูกพันต่อบิดามารดา รหัส A 102 เพศชาย อายุ 23 ปี

“ที่บ้านพ่อกับแม่จะคอยอบรมสั่งสอนบ่อย ๆ ผมก็ฟัง แต่พอไปอยู่กับเพื่อนแล้ว จะทำ ตามเพื่อนเพื่อให้ได้เข้าไปอยู่กับเพื่อน ๆ กิจกรรมต่าง ๆ พ่อแม่ให้ไปร่วมงานของหมู่บ้านอยู่บ้าง เช่นงานกีฬา งานพัฒนาต่าง ๆ ”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 102 เพศชาย อายุ 23 ปี, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านสาเหตุของความผูกพันต่อบิดามารดา รหัส A 218 เพศชาย อายุ 30 ปี

“พ่อแม่รักและห่วงใย แต่เวลาไปเที่ยวกับเพื่อนจะลืมคำสั่งสอนของพ่อแม่ ส่วนกิจกรรม ต่าง ๆ ในหมู่บ้านเรา จะไปช่วยงานอยู่บ้าง งานวัดบ้าง งานกีฬาบ้าง ขนบธรรมเนียมประเพณียัง ยึดถือตามพ่อแม่อยู่”

(ผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 218 เพศชาย อายุ 30 ปี, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้านสาเหตุของความผูกพันต่อบิดามารดา รหัส B 303 เพศชาย อายุ 28 ปี

“กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีขึ้นในชุมชนหรือในสังคมของผู้ถูกจับกุมไม่มีส่วนทำให้ผู้ถูกจับกุม เข้าถึงยาเสพติดเพราะถ้าเป็นกิจกรรมที่ดี ก็ไม่น่าจะทำให้เกิดการเข้าถึงยาเสพติดได้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 303 เพศชาย อายุ 28 ปี, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้านสาเหตุของความผูกพันต่อบิดามารดา รหัส B 207 เพศชาย อายุ 41 ปี

“การเข้าถึงยาเสพติดของผู้ถูกจับกุมมีสาเหตุมาจากกลุ่มเพื่อน ส่วนสิ่งที่ที่สังคมชนบทรอบนิคมประเพณีและวัฒนธรรมได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาไม่มีส่วนที่ทำให้ผู้ถูกจับกุมเข้าถึงยาเสพติดเพราะสิ่งเหล่านี้จะไม่สนับสนุนให้กระทำความผิดต่อกฎหมายบ้านเมืองแต่จะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในชุมชนหรือในสังคมของผู้ถูกจับกุมเพื่อไม่ให้ประชาชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 207 เพศชาย อายุ 41 ปี, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2560)

ส่วนลักษณะของการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้นผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกันว่า เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เสริมสร้างความสามัคคี และเป็นกิจกรรมที่ต่อต้านยาเสพติดซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเป็นประจำ โดยใช้ระยะเวลาแต่ละครั้งเป็นเวลาครึ่งวัน – หนึ่งวัน โดยที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนหมู่บ้านเกือบทุกครั้ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องของแนวคิดที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาของสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม เพราะยังมีการปฏิบัติสืบต่อจากบรรพบุรุษของตนจากรุ่นสู่รุ่น จะเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีปี๋ใหม่เมือง ประเพณีขนทรายเข้าวัดตลอดจนถึงกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ในขณะที่ฐานะของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่พอมีพอกิน ไม่ขัดสนรายได้กับรายจ่ายยังพอมีความสมดุลกัน จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติดในด้านการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้น รหัส A 102 เพศ ชาย อายุ 23 ปี

“ภายในหมู่บ้านมีการจัดงานต่าง ๆ ผมจะเข้าไปร่วมกิจกรรมด้วยเกือบทุกครั้ง งานกีฬา งานวัด งานช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อน ทางบ้านมีฐานะปานกลาง พ่อแม่ คอยอบรมสั่งสอนตลอด”

(นักเสพยาเสพติด รหัส A 102 เพศชาย อายุ 23 ปี, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้น รหัส A 218 เพศ ชาย อายุ 30 ปี

“กิจกรรมที่มีขึ้นพ่อแม่จะเป็นคนบอกให้ผมไปร่วมงาน งานของเทศบาล งานของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการต้านยาเสพติด เช่น งานกีฬา งานทางศาสนาก็มีบ่อย ๆ ”

(ผู้ค้ายาเสพติด รหัส A 218 เพศชาย อายุ 30 ปี, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้านการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้น รหัส B 302 เพศชาย อายุ 50 ปี

“กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีขึ้นในชุมชนหรือในสังคมของผู้ถูกจับกุมไม่มีส่วนทำให้ผู้ถูกจับกุมเข้าถึงยาเสพติดเพราะถ้าเป็นกิจกรรมที่ดี ก็ไม่น่าจะทำให้เกิดการเข้าถึงยาเสพติดได้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 302 เพศชาย อายุ 50 ปี, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้านการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้น รหัส B 101 เพศหญิง อายุ 31 ปี

“สภาพแวดล้อมของผู้บำบัดเองไม่มีส่วนที่ทำให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีส่วนทำให้พวกเขาติดยาเสพติดเลย ตรงกันข้ามหมู่บ้านหรือชุมชนของผู้เข้ารับการบำบัดจะมีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดด้วยซ้ำ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 101 เพศหญิง อายุ 31 ปี, สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2560)

ประเด็นที่ผู้เสพและผู้ค้าที่เสพยาเสพติด ได้เสพยาเสพติดแล้วมีผลต่อร่างกายของผู้เสพเอง โดยที่ผู้เสพและผู้ค้าที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่ไปในทิศทางเดียวกันว่า ก่อนเสพรู้สึกหงุดหงิด ขี้เกียจ อารมณ์ฉุนเฉียวหลังจากที่เสพแล้วอาการดังกล่าวจะดีขึ้น ทั้ง ๆ ที่ผู้เสพและผู้ค้าที่เสพยาเสพติดรู้อยู่แล้วว่ายาเสพติดมีอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้เสพเอง ซึ่งได้รับรู้จากการเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เรียนจบออกมาและจากสื่อโทรทัศน์ และยังรู้ดีกว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย มีโทษที่รุนแรงถ้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยรู้จากโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เรียนจบออกมาและสื่อโทรทัศน์ จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติดในด้านได้เสพยาเสพติดแล้วมีผลต่อร่างกาย รหัส A 104 เพศชาย อายุ 36 ปี

“ก่อนเสพยาเสพติดจะรู้สึกง่วงนอน ขี้เกียจ บางครั้งหงุดหงิด หลังจากที่เสพแล้วจะรู้สึกดีขึ้น รู้ว่ายาเสพติดเป็นอันตรายต่อร่างกายและผิดกฎหมายแต่ก็เลิกไม่ได้จนมาถูกจับกุม”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 104 เพศชาย อายุ 36 ปี, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้าน ได้เสพยาเสพติดแล้วมีผลต่อร่างกาย รหัส A 219 เพศ ชาย อายุ 25 ปี

“ก่อนเสพยาเสพติดจะหยุดหงิด ไม่อยากทำงาน ก็เกียจและหลังเสพยาเสพติดแล้วร่างกายจะดีขึ้น ขยับขึ้น ทำงานได้มากขึ้น รู้ว่ายาเสพติดเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายและเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย โดยรับรู้จากครูผู้สอนในโรงเรียนและสื่อโทรทัศน์”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 219 เพศชาย อายุ 25 ปี, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้าน ได้เสพยาเสพติดแล้วมีผลต่อร่างกาย รหัส B 206 เพศชาย อายุ 52 ปี

“ผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่ที่จับกุมได้รู้ว่ายาเสพติดเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย และรู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยที่กลุ่มคนเหล่านี้ได้รู้ข้อมูลเหล่านี้มาจากการศึกษาเล่าเรียนที่ผ่านมา และสื่อทางโทรทัศน์”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 206 เพศ ชาย อายุ 52 ปี, สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้าน ได้เสพยาเสพติดแล้วมีผลต่อร่างกาย รหัส B 401 เพศ ชาย อายุ 53 ปี

“ผู้ถูกจับกุมทราบว่ายาเสพติดเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย เพราะส่วนมากพวกเขาเหล่านี้จะรู้เรื่องโทษของยาเสพติด แต่ที่เสพเข้าไปนั้นเขาคิดว่ามันจะไม่ติด เสพเพื่อผ่อนคลาย ๆ แต่พอเสพนาน ๆ เข้า กลายเป็นว่าขาดไม่ได้ ปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่า เทคโนโลยีมันเจริญก้าวหน้าทำให้เข้าถึงข่าวสารต่าง ๆ ได้ในเวลาที่รวดเร็ว พวกเขาก็จะใช้สิ่งเหล่านี้ศึกษาหาความรู้ทางด้านกฎหมาย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 401 เพศ ชาย อายุ 53 ปี, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560)

ดังนั้น การศึกษาถึงสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพ(เหยื่อ)และผู้ค้ายาเสพติดที่เสพยาเสพติด จากข้อมูลที่พบทำให้ทราบว่า กลุ่มเพื่อนที่คบกันส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกันและเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดมาด้วยกันตั้งแต่ตอนเป็นวัยรุ่น โดยมีเพื่อนที่สนิทกันจะเป็นเพื่อนที่เสพยามาด้วยกัน เพื่อนสนิทจะมีนิสัยกล้าเสี่ยง ทำตัวให้เด่น ไม่ยอมใครง่าย ๆ เพื่อนที่คบกันบางคนติดยาเสพติดแต่ไม่ใช่ทุกคน ส่วนสาเหตุที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเพราะถูกเพื่อนชักชวนส่วนหนึ่ง หลงระเริง ชอบกิน ชอบเที่ยวส่วนหนึ่ง ส่วนความผูกพันต่อบิดามารดาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีความเคารพนับถือบิดามารดาของตน มีความเชื่อที่บิดามารดาสั่งสอน แต่เมื่อเข้าไปรวมกลุ่มกับเพื่อนแล้ว จะลืมคำสั่งสอนของบิดามารดาไปชั่วขณะหนึ่ง โดยที่ยังยอมรับในสิ่งที่สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานานมา เป็นต้นว่าการรดน้ำคำหัวผู้หลักผู้ใหญ่ บิดามารดา การเข้าวัดทำบุญ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักยังมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีขึ้นในชุมชนหรือในสังคม เช่นงานกีฬา งานรณรงค์ต่าง ๆ และยังมีความเชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้านหรือในชุมชนของตนอยู่ และลักษณะของการเข้ากิจกรรมที่หมู่บ้านหรือชุมชนจัดขึ้นผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกันว่า เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เสริมสร้างความสามัคคี และเป็นกิจกรรมที่ต่อต้านยาเสพติดซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเป็นประจำ โดยใช้ระยะเวลาแต่ละครั้งเป็นเวลาครึ่งวัน – หนึ่งวัน โดยที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนหมู่บ้านเกือบทุกครั้ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องของแนวคิดที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาของสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม เพราะยังมีการปฏิบัติสืบต่อจากบรรพบุรุษของตนจากรุ่นสู่รุ่น จะเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี ตานกัวยสลาก ประเพณีปีใหม่เมือง ประเพณีขนทรายเข้าวัดตลอดจนถึงกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ในขณะที่ฐานะของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่พอมีพอกิน ไม่ขัดสนรายได้กับรายจ่ายยังพอมีความสมดุลกัน โดยที่ผู้เสพและผู้ค้าที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่ไปในทิศทางเดียวกันว่า ก่อนเสพรู้สึกหงุดหงิด ใจเกียจ อารมณ์ฉุนเฉียวหลังจากที่เสพแล้วอาการดังกล่าวจะดีขึ้น ทั้ง ๆ ที่ผู้เสพและผู้ค้าที่เสพยาเสพติดรู้อยู่แล้วว่ายาเสพติดมีอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้เสพเอง ซึ่งได้รับรู้จากการเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เรียนจบออกมาและจากสื่อโทรทัศน์ และยังรู้อีกว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย มีโทษที่รุนแรงถ้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยรู้จากโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เรียนจบออกมา และสื่อโทรทัศน์

7.1.3 สาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครื่องช่วย ยาเสพติด

เป็นการศึกษาถึงสาเหตุสภาพแวดล้อมของสังคม สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวยาและจิตใจของบุคคล ทำให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดขึ้นได้ ประกอบด้วย เพื่อน สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำ สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ และจากสภาพแวดล้อมที่ขาดการชักจูงไปในทางที่ดี เช่น การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อจิตใจและการกระทำของบุคคลเพราะบุคคลมักจะทำตามเพื่อนของคุณ โดยนี่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่บางสิ่งก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีโดยบุคคลอาจจะคิดว่าไม่เห็นจะไม่ดีตรงไหนก็เพราะบุคคลอยู่กับเพื่อนและเห็นการกระทำของเพื่อนของบุคคลจนชินตา จึงไม่รู้สึกละอายอะไร การคบเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการศึกษาถึงปัจจัยหรือสาเหตุจากความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเช่นเป็นญาติ เป็น เพื่อน เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยนำเสนอผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวที่พ่อแม่มีอันจะกิน ไม่ถึงกับยากจน ครอบครัวไม่มีปัญหา มีความอบอุ่นดี ซึ่งเพื่อนที่คบกันอยู่ก่อนที่จะถูกจับกุม จะเป็นคนที่ชอบเที่ยวเตร่ ชอบกินชอบเที่ยว ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง ในขณะที่ชุมชนที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ข้อมูลมีลักษณะที่คล้าย ๆ กัน เป็นชุมชนหรือหมู่บ้านที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ตามวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีกิจกรรมต่างที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านหรือชุมชนมากมาย ส่วนใหญ่เป็นโครงการของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้านความสามัคคี กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีบางกิจกรรมที่ต่อต้านยาเสพติด โดยส่วนใหญ่พบว่าภายในหมู่บ้านหรือชุมชน มีแหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุมที่ลุ่มเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยมาก บางหมู่บ้านไม่มีแหล่งอบายมุขอยู่ในพื้นที่ ส่วนกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในส่วนนี้พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ไม่รู้จักรักกลุ่มผู้มีอิทธิพลเหล่านั้น อาจเป็นเพราะว่า ยังไปไม่ถึงจุดที่ที่กลุ่มคนเหล่านั้นมีเครือข่ายอยู่ จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนักเสพยาเสพติดในด้านสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครื่องช่วยยาเสพติด รหัส A 102 เพศ ชาย อายุ 23 ปี

“ลักษณะของครอบครัวมีความอบอุ่น ไม่มีปัญหาภายในครอบครัว สาเหตุที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะว่าทำให้ทำงานได้ไม่เหนื่อย สนุกสนาน เที่ยวเตร่กับเพื่อน ๆ ได้ แต่ภายในเครือญาติไม่มีใครเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนใหญ่ครอบครัวและญาติมีอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 102 เพศ ชาย อายุ 23 ปี, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือเครือข่ายยาเสพติด รหัส A 230 เพศ ชาย อายุ 57 ปี

“ครอบครัวมีความอบอุ่น ฐานะปานกลาง ไม่ถึงกับจน เพื่อนที่คบกันส่วนมากจะพากันเที่ยว ตามที่ต่าง ๆ บางครั้งก็เที่ยวในตัวเมืองบ้าง เพราะในหมู่บ้าน ไม่มีที่เที่ยว ไม่มีแหล่งอบายมุข หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่มีความช่วยเหลือกัน ร่วมมือกันทำงาน”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 203 เพศ ชาย อายุ 57 ปี, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของนักค้ายาเสพติดในด้านสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือเครือข่ายยาเสพติด รหัส A 225 เพศ ชาย อายุ 45 ปี

“ครอบครัวเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น ไม่มีปัญหาภายในครอบครัว พ่อแม่ดูแลดี ฐานะปานกลาง ที่ติดยาและค้ายาเสพติดเพราะเพื่อนชักชวนให้ลองทำตั้งแต่เสพ จนกระทั่งถึงคำ แต่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ยู่เบื้องหลังยาที่เอามาจากกัน และชุมชนที่อยู่ ไม่มีแหล่งอบายมุขหรือบ่อนการพนัน อยู่ในพื้นที่”

(ผู้เสพยาเสพติด รหัส A 225 เพศ ชาย อายุ 45 ปี, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2560)

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 จะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน ในด้านสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือเครือข่ายยาเสพติด รหัส B 302 เพศ ชาย อายุ 50 ปี

“ครอบครัวของผู้ถูกจับกุมทั้งผู้เสพและผู้ค้า ส่วนใหญ่จะมีฐานะพอมีอันจะกิน ไม่รวยไม่จน พอมีเงินจับจ่ายใช้สอยได้คล่องตัว ลักษณะของเพื่อนที่ผู้ถูกจับกุมคบค้าสมาคมด้วยส่วนใหญ่จะเป็นพวกชอบกินชอบเที่ยว ชอบสนุกสนามร่าเริง การงานไม่ค่อยสนใจ เมื่อมีสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาจึงอยากรู้อยากลอง เช่น ยาเสพติด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 302 เพศ ชาย อายุ 50 ปี, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2560)

และคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนในด้านสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือหรือเครือข่ายยาเสพติด รหัส B 201 เพศ ชาย อายุ 49 ปี

“ลักษณะครอบครัวของผู้ที่ถูกจับกุมส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่ผู้ถูกจับกุมจะคบเพื่อนที่ชอบสรวนเสเฮฮา ชอบกินชอบเที่ยว ฟุ่มเฟือย โดยมีสภาพชุมชนที่ไม่ได้เอื้อต่อการเข้าถึงยาเสพติด ไม่มีแหล่งอบายมุขหรือสถานบันเทิงที่ใหญ่โตหรูหราแต่อย่างใด ผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่จะไม่รู้จักกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส B 201 เพศ ชาย อายุ 49 ปี, สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2560)

จากข้อมูลที่พบทำให้ทราบว่า การศึกษาถึงสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติดมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวที่พ่อแม่มีอันจะกิน ครอบครัวไม่มีปัญหา ส่วนเพื่อนที่คบกันอยู่จะเป็นคนที่ชอบเที่ยวเตร่ ชอบกินชอบเที่ยว ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง ลักษณะชุมชนหรือหมู่บ้านที่อาศัยอยู่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ตามวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีกิจกรรมที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้านความสามัคคี กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีบางกิจกรรมที่รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ภายในหมู่บ้านหรือชุมชน ไม่มีแหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุมที่ลุ่มเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยมาก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ไม่รู้จักกลุ่มผู้มีอิทธิพลเหล่านั้น

7.2 สรุปผล อภิปรายผลและข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย

7.2.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาถึงสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัยโดยการศึกษาถึงสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งได้ศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมของผู้เสพ(เหยื่อและผู้ค้า)ยาเสพติดในมิติของสาเหตุส่วนบุคคล สาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด สาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ของประเทศ จากผลการวิจัยได้ค้นพบข้อมูลใหม่ ซึ่งได้แก่ รูปแบบกระบวนการค้ายาเสพติดที่ใช้สารตั้งต้นจากประเทศจีน และรูปแบบเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ใช้สารตั้งต้นสกัดจากยาแก้ไอ ยาแก้หวัด สามารถสรุปผลการวิจัยที่ค้นพบจากสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้ดังนี้

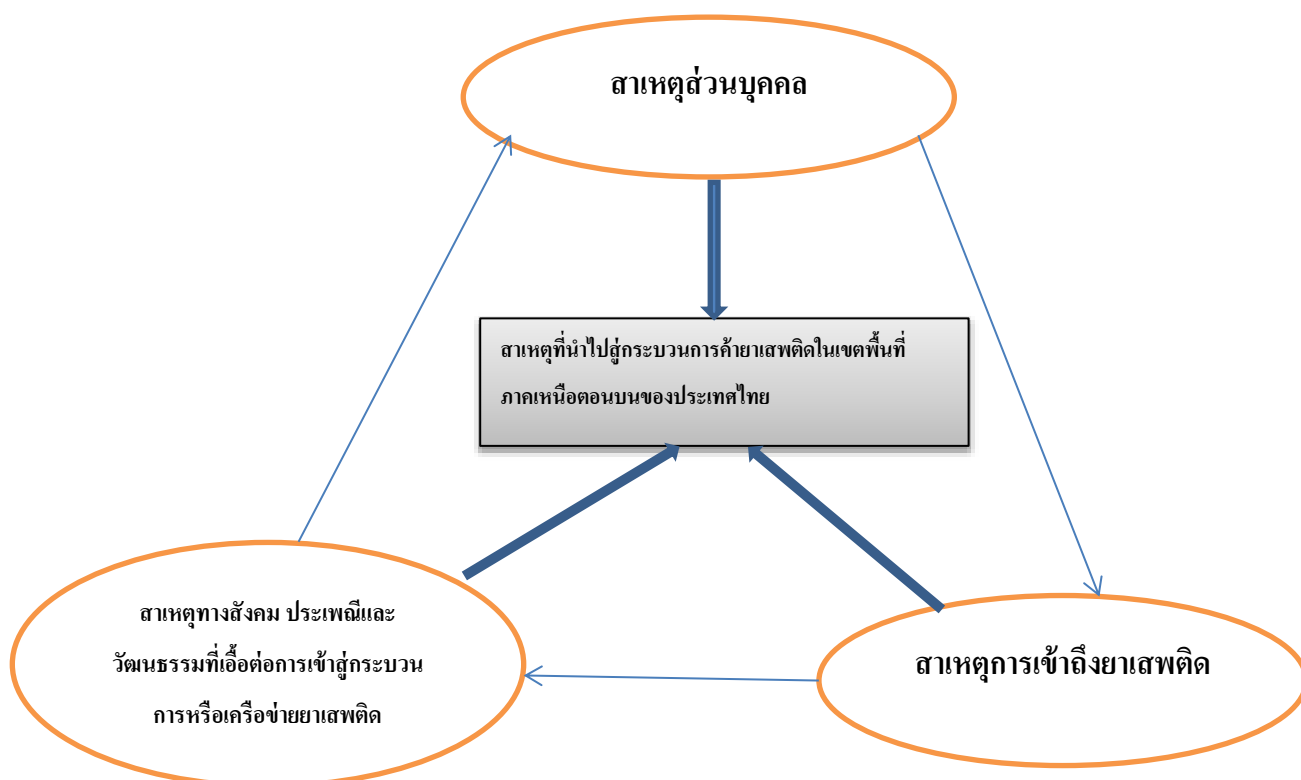
เกิดจากสาเหตุส่วนบุคคล เป็นการศึกษาถึงภูมิหลังส่วนบุคคลของผู้เสพและนักค้ายาเสพติด เกี่ยวกับ อายุ การศึกษา อาชีพก่อนเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภูมิฐานะ สถานภาพ รายได้ ภาระหนี้สิน รวมไปถึงสาเหตุจากภายในครอบครัว สถานภาพของครอบครัว ความอบอุ่นภายในครอบครัว ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีใครในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีใครในครอบครัวที่ประกอบอาชีพผิดกฎหมายและสาเหตุจากความจำเป็นในอาชีพ การประกอบอาชีพก่อนที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะและความชำนาญ และมีค่าจ้างที่พอดีกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

เกิดจากสาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด เป็นการศึกษาถึงสาเหตุจากการถูกชักชวน การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวน ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อนหรือต้องการแสดงว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกับเพื่อน จึงใช้สิ่งเสพติดนั้นและการถูกล่อลวงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อหันมาเป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเอง ส่วนสาเหตุจากความผูกพันทางสังคม เป็นการยอมรับบรรทัดฐานทางสังคมและการพัฒนาความรู้สึก ผิด ชอบ ชั่ว ดี สาเหตุทางด้านข้อผูกมัดที่ผูกมัดกับการดำเนินชีวิตในรูปแบบของสังคมนำไปถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ของสังคมและคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันจะมีความเชื่อความรู้สึกต่อบรรทัดฐานและค่านิยมเหมือนกัน ส่วนสาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง เป็นสาเหตุที่ทำให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ปัญหาสถานะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ ปัญหาการว่างงาน ปัญหารายได้ที่ไม่เป็นธรรม ประเด็นสุดท้ายเป็นสาเหตุจากการขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด การรับรู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งเป็นอันตรายต่อร่างกาย

เกิดจากสาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือเครือข่ายยาเสพติด เป็นการศึกษาถึงสาเหตุสภาพแวดล้อมของสังคม สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวยาและจิตใจของบุคคล ทำให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดขึ้นได้ ประกอบด้วยเพื่อน สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำ สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ และจากสภาพแวดล้อมที่ขาดการชักจูงไปในทางที่ดี เช่น การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อจิตใจ และการกระทำของบุคคลเพราะบุคคลมักจะทำตามเพื่อนของคุณ โดยนี่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่บางสิ่งก็

เป็นสิ่งที่ไม่ดีโดยบุคคลอาจจะคิดว่าไม่เห็นจะไม่ดีตรงไหนก็เพราะบุคคลอยู่กับเพื่อนและเห็นการกระทำของเพื่อนของบุคคลจนชินตา จึงไม่รู้สึกละอาย การคบเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการศึกษาถึงปัจจัยหรือสาเหตุจากความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเช่นเป็นญาติ เป็น เพื่อน เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการช่วยเหลือในด้านต่างๆ

การนำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมของผู้เสพ(เหยื่อ) และผู้ค้ายาเสพติดในมิติของสาเหตุส่วนบุคคล สาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด สาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการ หรือเครือข่ายยาเสพติด สามารถนำเสนอตามแผนภาพที่ 7.1

ภาพที่ 7.1 สาเหตุการนำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

7.2.2 อภิปรายผลและข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาสาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผู้วิจัยยึดแนวคิด ทฤษฎีซึ่งประกอบด้วย ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคม (Social Bonding Theory) ของเฮร์ชิ (Herchi. อ้างถึงใน สมศักดิ์ ยุทธ โอภาส. 2544 : 8) ได้เสนอทฤษฎีที่ใช้ในการควบคุมสังคม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีแนวโน้มที่จะกระทำผิด สาเหตุที่บุคคลไม่กระทำผิดเนื่องจากมีมูลเหตุที่ทำให้บุคคลทำตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคม มีรากฐานมาจากพันธะที่ผู้หนึ่งมีต่อสังคม บรรทัดฐานบางส่วนจะผูกมัดยึดเหนี่ยวบุคคลไว้กับสถานการณ์ทางสังคมเรียกว่าพันธะทางสังคมที่ประกอบด้วย 1) การผูกมัด (Commitment) 2) ความผูกพัน (Attachment) 3) ความเกี่ยวข้อง (Involvement) 4) ความเชื่อ (Belief) เป็นแนวคิดหลัก ทฤษฎีแรงจูงใจของสุพัตรา สุภาพ (2535 : 55) โดยได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจจะทำให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมาย เช่น จูงใจให้ทำงานทุกวันไม่มีวันหยุดเพื่อสร้างฐานะและความมั่นคงแก่ครอบครัว จูงใจให้พากเพียรในการเรียนเพื่อให้ได้คะแนนสูงและเกิดแรงจูงใจในตนเอง เป็นแนวคิดเสริม และทฤษฎีของ Lyman W. porter and Edward E. Lawler (An Integrated Model of Morivation) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ใช้เป็นแนวคิดเสริมในการอธิบายปรากฏการณ์สาเหตุของการเข้าถึงกระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่ง Porter และ Lawler มีความเห็นว่าการกระทำก่อนทำให้เกิดรางวัลหรือผลตอบแทน ในขณะที่ตัวรางวัล หรือผลตอบแทนก่อให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีสมมติฐานว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและความพึงพอใจ จะถูกเชื่อมโยงด้วยรางวัล หรือผลตอบแทน ทฤษฎีเริ่มต้นจาก การพิจารณาคุณค่าของรางวัล และการรับรู้ถึงความพยายามอาจนำมาซึ่งรางวัล หากบุคคลพิจารณาแล้วคุณค่าของรางวัลคุ้มค่าแล้ว บุคคลจะมีความพยายามที่จะกระทำ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะและความสามารถส่วนตัวของบุคคล กับการรับรู้ในการกระทำ ก็จะได้รับรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งรางวัลจะแบ่งเป็นรางวัลภายใน คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในใจ เช่นความพอใจ ความภาคภูมิใจกับรางวัลภายนอก คือ ผลที่ได้รับจากการกระทำ หากรู้สึกว่ารางวัลที่ได้รับนั้นยุติธรรม ก็จะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะเป็แรงจูงใจสะท้อนย้อนกลับมาให้บุคคลมีความพยายามในการทำงานเป็นวัฏจักรกลับมาจุดเดิมอีก

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่นำไปสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบกระบวนการค้ายาเสพติดที่ใช้สารตั้งต้นจากประเทศจีน รูปแบบกระบวนการค้ายาเสพติดที่สารตั้งต้นจากยาแก้ไอ ยาแก้ปวด และ ยังพบว่า รูปแบบเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ใช้สารตั้งต้นจากประเทศจีน และรูปแบบเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ใช้สารตั้งต้นจากยาแก้ไอ ยาแก้ปวด โดยทั้ง 4 รูปแบบอยู่ภายใต้บริบทของลักษณะความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยลักษณะการครอบครองและวิธีการผลิตยาเสพติด ลักษณะการส่งมอบและรับมอบยาเสพติดและลักษณะการส่งมอบและรับมอบผลประโยชน์ โดยมีรูปแบบขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอนที่ประกอบด้วย 1) ขั้นตอน que เริ่มต้นจากโรงงานผลิตยาเสพติด 2) ขั้นตอนจากโรงงานผลิตยาเสพติดถึงเขตพื้นที่ชายแดนต่างประเทศ 3) ขั้นตอนจากเขตพื้นที่ชายแดนต่างประเทศ ถึง ชายแดนประเทศไทย 4) เป็นขั้นตอนจากชายแดนประเทศไทยเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศไทยและ 5) เป็นขั้นตอนจากพื้นที่ตอนในของประเทศไทย ถึง ผู้เสพยาเสพติด

จากแนวคิดเฮร์ชิ (Herchi, อ้างถึงใน สมศักดิ์ ยุทธ โอภาส, 2544 : 8) จะเห็นได้ว่า เฮร์ชิ เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีแนวโน้มที่จะกระทำผิด สาเหตุที่บุคคลไม่กระทำผิดเนื่องจากมีมูลเหตุที่ทำให้บุคคลทำตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคม มีรากฐานมาจากพันธะที่ผู้นั้นมีต่อสังคม บรรทัดฐานบางส่วนจะผูกมัดยึดเหนี่ยวบุคคลไว้กับสถานการณ์ทางสังคมเรียกว่าพันธะทางสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งพบว่า การกระทำผิดของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความใกล้ชิด การมีพันธะ รวมถึงการได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสถาบันทางสังคมต่างๆ นอกจากนี้สถาบันทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายก็ต้องออกกฎหมายที่มีความยุติธรรมกับบุคคลทุกกลุ่ม ไม่เลือกปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อการที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม การกระทำผิดก็จะไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมของผู้เสพ(เหยื่อและผู้ค้ายาเสพติดในมิติของสาเหตุส่วนบุคคล สาเหตุการเข้าถึงยาเสพติด สาเหตุทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติด นั้น เป็นผลมาจากการรู้จักหรือคุ้นเคย สนับสนุนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ จึงทำให้ทั้งผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดหันมาคบค้า สวมคัมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ในทางที่มิชอบให้แต่ตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เสพหรือผู้ค้ายาเสพติด ไม่ต้องทำตามกฎระเบียบหรือตามบรรทัดฐานของสังคมที่ตั้งไว้ เพียงเพื่อให้มาซึ่งผลตอบแทนที่ตนเองพึงพอใจ

สาเหตุดังกล่าวกลับมีส่วนที่สอดคล้องกับ Porter และ Lawler ที่มีความเห็นว่าการกระทำข่มขู่ให้เกิดรางวัลหรือผลตอบแทน ในขณะที่เดียวกันรางวัล หรือผลตอบแทนก่อให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีสมมติฐานว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและความพึงพอใจ จะถูกเชื่อมโยงด้วย

รางวัล หรือผลตอบแทน ผลที่ได้รับจากการกระทำ หากรู้สึกรางวัลที่ได้รับนั้นยุติธรรม ก็จะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจสะท้อนย้อนกลับมาให้บุคคลมีความพยายามในการทำงานเป็นวัฏจักรกลับมาจุดเดิมอีก อาจเกิดจากสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ประเพณี และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทั้งนักเสพและนักค้ายาเสพติด ตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดในที่สุด